

Правова інформатика

УДК 002.55:343.143

КОНСТАНТИНОВ С.Ф., доктор юридичних наук, доцент,
начальник кафедри адміністративної діяльності
Національної академії внутрішніх справ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЛІЦІЇ У РОБОТІ З ОКРЕМИМИ ГРУПАМИ ГРОМАДЯН

***Анотація.** До питань інформаційного забезпечення діяльності органів внутрішніх справ щодо запобігання та припинення правопорушень серед дітей.*

***Аннотация.** К вопросам информационного обеспечения деятельности органов внутренних дел по предупреждению и пресечению правонарушений среди детей.*

***Summary.** As to the issues of information support of the internal affairs bodies activities to prevent and combat crime of children.*

***Ключові слова:** інформаційне забезпечення, протидія правопорушенням серед дітей.*

Розробка ефективних стратегій боротьби з правопорушеннями серед неповнолітніх значною мірою залежить від наявності в органах внутрішніх справ глибокого інформаційного забезпечення на основі застосування сучасних комп'ютерних програм. Вивчення стану справ на місцях свідчить про те, що застосування різних за класифікацією форм діяльності міліції з попередження адміністративних правопорушень серед неповнолітніх не у повному обсязі відповідає сучасним вимогам. На погляд автора, підрозділи міліції мають бути забезпечені досягненнями техніки – починаючи з персональних комп'ютерів і програмного забезпечення до них. Для розробки програм з попередження адміністративної деліктності неповнолітніх, своєчасного прийняття управлінських рішень потрібно одержати достатньо повну, систематизовану інформацію про негативні й позитивні процеси, що відбуваються у молодіжному середовищі.

Разом з тим, на думку вчених і практичних працівників, поряд зі зростаючим потоком інформації, що надходить через ЕОМ, відчувається гострий дефіцит відомостей про криміногенну обстановку [1, с. 40].

Впровадження у систему діяльності підрозділів міліції комп'ютерів потребує змінити деякі підходи до організації профілактичної роботи з правопорушеннями неповнолітніх. Йдеться про введення класифікації форм профілактичної діяльності на підставі системного підходу. Крім того, однією з головних умов під час проведення цієї роботи є сполучення створеної внаслідок такої класифікації системи форм діяльності з попередження правопорушень неповнолітніх із системою обліку й аналізу правопорушень, розробленою на базі використання комп'ютерів. Це означає, що під час виконання за допомогою автоматизованих систем завдань щодо попередження правопорушень неповнолітніх можна буде одержувати не лише дані аналізу, а й обґрунтовані цими даними варіанти засобів і форм діяльності підрозділів міліції. Інакше кажучи, одержавши будь-який інформаційний сигнал, наприклад, про скоєння адміністративного правопорушення або про обставини, що негативно впливають на неповнолітнього, комп'ютер пропонуватиме комплекс заходів, засобів, форм діяльності, потрібних для усунення цих обставин.

Під час розробки такої класифікації слід враховувати, що підсистема організації діяльності міліції щодо попередження правопорушень неповнолітніх належить до багато-контурних і являє сукупність великої кількості елементів, кожний з яких є самостійною локальною системою управління. Причому, деякі елементи (блоки), у свою чергу, складаються з безлічі простих.

Так, класифікація підсистеми діяльності міліції щодо попередження правопорушень неповнолітніх постає у вигляді двох блоків, а саме: напрям діяльності; вид діяльності.

Перший блок залежно від об'єкта, на який спрямована профілактична діяльність, можна поділити на ділянки діяльності: робота з неблагополучними родинами; робота з дорослими, які втягують неповнолітніх у злочинну діяльність; робота з неповнолітніми, які вчинюють правопорушення; робота з групами неповнолітніх з антигромадською спрямованістю; робота з дорослими, які порушують законні інтереси неповнолітніх, принижують їх людську гідність; загально профілактична робота.

Другий блок залежно від місця, в яких здійснюється профілактична робота, можна поділити на такі ділянки діяльності: за місцем проживання, місцем роботи, місцем навчання, з іногородніми, стосовно біженців і переселенців.

У свою чергу, кожен ділянку обох блоків можна поділити на простіші елементи. Так, у блоці напряму діяльності ділянку роботи з неблагополучними родинами можна поділити на такі структурні елементи: робота з родинами, в яких батьки, які мають малолітніх дітей, ведуть антигромадський спосіб життя; робота з родинами, в яких відсутні чіткі дисциплінарні й педагогічні вимоги; робота з родинами, в яких на дітей негативно впливають інші особи, які проживають разом з ними (дорослі брати чи сестри); робота з родинами, в яких батьки перебувають у стані постійного конфлікту або між собою, або з дітьми; робота з родинами, в яких діти зазнають емоційного або фізичного насильства.

Для підтримки належного рівня взаємодії з органами виконавчої влади і місцевого самоврядування з питань попередження правопорушень неповнолітніх підрозділи міліції вживають спільних заходів з органами соціального захисту, освіти, зайнятості, охорони здоров'я, трудовими колективами, громадськими об'єднаннями й благодійними фондами.

Стосовно іногородніх неповнолітніх форми діяльності міліції специфічніше й обумовлені тимчасовим перебуванням неповнолітнього у даній місцевості, віддаленістю постійного місця проживання, потребою створення для них елементарних побутових зручностей.

Найхарактернішими формами у роботі з цією категорією неповнолітніх є: доставляння в орган внутрішніх справ (міліцію); з'ясування обставин вчинення правопорушення (якщо воно було вчинене); доставляння в притулки для неповнолітніх; інформування органів внутрішніх справ за територіальністю [2, с. 247-251].

Додамо, що запропонована система класифікації форм діяльності міліції щодо попередження правопорушень неповнолітніх є відкритою, незавершеною, і це дозволяє з урахуванням нової практики формувати її нові структурні елементи.

Як уже зазначалося вище, ця класифікація може бути покладена в основу комп'ютерної програми, в якій для кожної конкретної життєвої ситуації, що містить ті чи інші ознаки однієї з класифікацій, можуть бути запропоновані шляхи її вирішення, комплекс конкретних заходів, варіанти організаційних форм профілактичної роботи.

Крім того, на основі комп'ютерного аналізу адміністративної деліктності в тому чи іншому районі можна оперативно вносити зміни до плану єдиної дислокації, розташування сил патрульно-постової служби, кримінальної міліції у справах

неповнолітніх та інших підрозділів і проведення спільно з іншими зацікавленими відомствами рейдів “Підліток”, “Канікули”, “Урок”, “Вулиця” тощо.

Для чіткої організації діяльності працівників усіх служб міліції щодо профілактики правопорушень серед неповнолітніх необхідно створити єдиний довідковий відділ, який обробляв би усю інформацію про використання працівниками міліції методів попередження злочинності та правопорушень неповнолітніх, а також цифровий аналіз та довідковий матеріал.

Для цього в кожному міськрайліноргані мають бути єдині інформаційні програми, а саме: напрями і види діяльності з попередження правопорушень серед неповнолітніх; відомості про стан злочинності та правопорушень серед неповнолітніх на території обслуговування підрозділу; перелік законодавчих актів, які регламентують діяльність з попередження правопорушень серед неповнолітніх; відомості про всі установи, що мають причетність до цієї проблеми; дані про неповнолітніх, які перебувають на обліку в органах внутрішніх справ; відомості про неповнолітніх, які втекли з дому (інтернатів, центрів медико-соціальної реабілітації, дитячих притулків, шкіл і училищ соціальної реабілітації); відомості про громадські організації, благодійні фонди, які займаються проблемами попередження правопорушень серед неповнолітніх.

Завдяки цій програмі виникне можливість, у разі потреби, цілодобово забезпечувати необхідною інформацією працівників усіх служб органів внутрішніх справ.

Для успішного попередження правопорушень серед неповнолітніх слід для них і їхніх батьків зробити доступною всю існуючу інформацію з правових, соціальних, психологічних та інших аспектів злочинності молоді. Ця проблема, на погляд автора, може бути вирішена шляхом організації спеціального інформаційного центра при соціальній службі для молоді.

Запропоновані технології мають забезпечити ефективність діяльності органів внутрішніх справ у цій сфері. На думку автора, підрозділи кримінальної міліції у справах неповнолітніх необхідно оснастити новітніми досягненнями техніки – від персональних комп’ютерів і програмного забезпечення до баз даних. Розробка ефективних стратегій боротьби зі злочинністю неповнолітніх залежить від наявності інформації та її глибокого аналізу. Нові технології мають забезпечити ефективність планування діяльності міліції суспільної безпеки в цій галузі.

Для вдосконалення організації профілактичної роботи шляхом чіткого визначення зон відповідальності всіх галузевих служб міліції необхідно передбачити питання розробки відомчого документа (своєрідного кодексу), який визначатиме порядок діяльності щодо попередження правопорушень серед неповнолітніх і діяльності з ними кожної служби, чіткого визначення зони їх персональної відповідальності й заходів для забезпечення скоординованості їхніх дій.

Використана література

1. Миньковский Г.А. Основные направления и этапы развития исследования проблемы борьбы с преступностью несовершеннолетних // Вопросы борьбы с преступностью. – М., 1974. – Вып. 20.

2. Квітка Я.М. Актуальні проблеми вдосконалення роботи органів внутрішніх справ з профілактики правопорушень серед неповнолітніх // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. – 2002. – № 1.

~~~~~ * * * ~~~~~